

PARS TERTIA.

CAPUT I.

RUBRICAE GENERALES MISSALIS.

Missa quotidiè dicitur secundum ordinem Officii de festo Duplici, vel Semiduplici, vel Simplici: de Dominica, vel Feria, vel Vigilia, vel Octava: et extra ordinem Officii, Votiva, vel pro Defunctis.

I. DE DUPLICI.

Missa dicitur de Duplici illis diebus, quibus in Calendario ponitur haec nota, Duplex, et in Festis mobilibus, quocumque Officium est duplex. In Duplicibus dicitur una tantum Oratio, nisi aliqua commemoratio fieri debeat. Alia omnia dicuntur, ut in propriis Missis assignatum est. Quando dici debeat, Gloria in excelsis, et Credo, inferius ponitur in propriis Rubricis.

II. DE SEMIDUPLICI ET SIMPLICI.

Missa de Semiduplici dicitur quando in Calendario ponitur haec vox, Semiduplex. Praeterea in Dominicis, et diebus infra Octavas. In Semiduplicibus tam Festis, quam Dominicis, et infra Octavas, dicuntur plures Orationes, ut infra dicitur in Rubrica de Orationibus. Infra Octavam dicitur Missa sicut in die Festi, nisi propriam Missam habuerit: in Dominicis verò, sicut in propriis locis assignatur. De Simplici dicitur Missa sicut de Semiduplici, ut suis locis ponitur.

III. DE FERIA, ET VIGILIA.

1.-Missa de Feria dicitur quando non occurrit Festum vel Octava, vel Sabbatum, in quo fiat Officium beatae Ma-

riae. In Feriis tamen Quadragesimae, Quatuor Temporum, Rogationum, et Vigiliarum, etiamsi Duplex, vel Semiduplex Festum, vel Octava occurrat, in Ecclesiis Cathedralibus, et Collegiatis cantantur duae Missae; una de Festo post Tertiam, alia de Feria post Nonam.

2.-In Vigiliis autem, et Feriis Quatuor Temporum, vel Feria secunda Rogationum, quae veniunt infra Octavam, Missa dicitur de Vigilia, vel Feriis supradictis, cum commemoratione Octavae: praeterquam infra Octavam Corporis Christi, in qua in Ecclesiis Cathedralibus, et Collegiatis cantantur duae Missae, una de Octava post Tertiam, alia de Vigilia post Nonam; in Missis autem privatis dicitur Missa de Octava, cum commemoratione Vigiliae. Si autem in die Vigiliae, vel praedictis Feriis fiat Officium de aliquo Festo, tunc dicitur Missa de Festo cum commemoratione Octavae, et Vigiliae, vel Feriarum praedictarum. Quòd si Vigilia occurrat in die alicuius Festi ex maioribus primae classis, in Missa non fit commemoratio de ea, sicut nec in Officio.

3.-Si festum habens Vigiliam celebretur Feria secunda, Missa Vigiliae dicitur in Sabbato, sicut etiam de ea fit Officium: excepta Vigilia Nativitatis Domini, et Epiphaniae.

4.-Missa Vigiliae in Adventu currentis, dicitur cum commemoratione Feriae Adventus, licet de ea non sit factum Officium: Vigilia Nativitatis excepta.

5.-Si in Quadragesima, et Quatuor Temporibus occurrat Vigilia, dicatur Missa de Feria cum commemoratione Vigiliae.

6.-Tempore Paschali non dicitur Missa de Vigilia, nisi in Vigilia Ascensionis, quae tamen non ieiunatur, sicut nec Vigilia Epiphaniae.

IV. DE MISSIS VOTIVIS SANCTAE MARIAE, ET ALIIS.

1.-In Sabbatis non impeditis Festo Duplici, vel Semiduplici, Octava, Vigilia, Feriis Quadragesimae vel Quatuor Temporum, vel Officio alicuius Dominicae, quae supersit, in praecedens Sabbatum translato, dicitur Missa de

Sancta Maria secundum varietatem temporum, ut in fine Missalis ponitur.

2.-*In Adventu autem, licet Officium non fiat de Sancta Maria in Sabbato, dicitur tamen Missa principalis de ea, cum commemor. de Adventu, nisi fuerint Quatuor Tempora, vel Vigilia, ut supra.*

3.-*Aliis diebus infra Hebdomadam, quando Officium fit de Feria, et non est resumenda Missa Dominicae praecedentis, quae fuerit impedita (exceptis Feriis Adventus, Quadragesimae, Quatuor Temporum, Rogationum, et Vigiliarum) dici potest aliqua ex Missis Votivis, etiam in principali Missa, quae vocatur Conventualis secundum ordinem dierum in fine Missalis assignatum, cum commemoratione Feriae, de qua factum est Officium. Quae tamen Missae, et omnes aliae Votivae, in Missis privatis dici possunt pro arbitrio Sacerdotum, quocumque die Officium non est Duplex, aut Dominica, cum commemoratione eius, de quo factum est Officium, et commemorationem item festi Simplicis, si de aliquo occurrat eo die fieri commemorationem in Officio. Id verò passim non fiat, nisi rationabili de causa. Et quoad fieri potest, Missa cum Officio conveniat.*

V. DE MISSIS DEFUNCTORUM.

1.-*Primâ die cuiusque mensis (extra Adventum, Quadragesimam, et tempus Paschale) non impeditâ Officio Duplici, vel Semiduplici, dicitur Missa principalis generaliter pro defunctis Sacerdotibus, benefactoribus, et aliis. Si verò in ea fuerit festum Simplex, vel Feria quae propriam habeat Missam, aut resumenda sit Missa Dominicae praecedentis, quae fuit impedita, et infra Hebdomadam non occurrat alius dies in quo resumari possit: in Ecclesiis Cathedralibus et Collegiatis dicantur duae Missae, una pro Defunctis, alia de festo Simplicis, vel Feria predicta. Sed in Ecclesiis non Cathedralibus nec Collegiatis dicatur Missa de die cum commemoratione generaliter pro Defunctis.*

2.-*Praeterea Feria secunda cuiusque Hebdomadae, in qua Officium fit de Feria, Missa principalis dici potest*

pro Defunctis. Si autem fuerit propria Missa de Feria, vel de Festo Simplicis, vel resumenda sit Missa Dominicae praecedentis ut supra, in Missa de die fiat commemoratio (ut dictum est) pro Defunctis. Excipitur tamen Quadragesima, et totum tempus Paschale, et quando per annum Officium est Duplex, vel Semiduplex: quibus temporibus non dicitur Missa Conventualis pro Defunctis (nisi in die Depositionis Defuncti, et in Anniversario pro Defunctis), neque pro eis fit commemoratio. Missae autem privatae pro Defunctis quocumque die dici possunt, praeterquam in Festis Duplicibus, et Dominicis diebus.

3.-*In die Commemorationis omnium Defunctorum, et in die Depositionis, et in Anniversario Defuncti, dicitur una tantum Oratio: et similiter in die Tertia, Septima, Trigesima, et quandocumque pro Defunctis solemniter celebratur, in aliis Missis, plures, ut de Feriis, et Simplicibus dicitur infra in Rubrica de Orationibus.*

4.-*Sequentia pro Defunctis dicitur in die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum, et Depositionis Defuncti, et quandocumque in Missa dicitur una tantum Oratio: in aliis autem Missis pro Defunctis, dicatur ad arbitrium Sacerdotis.*

VI. DE TRANSLATIONE FESTORUM.

In dicendis Missis servetur ordo Breviarii de Translatione Festorum Duplicium, et Semiduplicium, quando maiori aliquo Festo, seu Dominicâ impediuntur. In Ecclesiis autem ubi Titulus est Ecclesiae, vel concursus populi ad celebrandum Festum quod transferri debet, possunt cantari duae Missae, una de die, alia de Festo: exceptâ Dominicâ primâ Adventus, Feriâ quartâ Cinerum, Dominicâ primâ Quadragesimae, Dominicâ Palmarum, cum tota Hebdomada maiori, Dominicâ Resurrectionis, et Dominicâ Pentecostes cum duobus diebus sequentibus, die Nativitatis Domini, Epiphaniae, Ascensionis, et Festo Corporis Christi.

VII. DE COMMEMORATIONIBUS.

1.-Commemorationes in Missis fiunt sicut in Officio. De Festo simplici fit commemoratio in Missa, quando de eo in Officio facta est commemoratio in primis Vesperis. Quando autem de eo fit commemoratio tantum ad Laudes, in Missa solenni non fit commemoratio de eo, sed in Missis tantum privatis. Excipitur Dominica Palmarum, et Vigilia Pentecostes, in quibus nulla fit commemoratio etiam in Missis privatis de festo simplici occurrente, licet facta sit in Officio. De Dominica fit commemoratio quando in ea agitur de festo duplici. De Octava fit commemoratio, quando infra Octavam celebratur aliquod Festum, nisi illud festum fuerit de exceptuatis in Rubrica Breviarii de commemorationibus. Item quando infra Octavam fit de Dominica.

2.-De Feria fit commemoratio in Adventu, Quadragesima, Quatuor Temporibus, Rogationibus, et Vigiliis, quando Missa dicenda est de festo illis temporibus occurrente. Sed in Ecclesiis Cathedralibus, et Collegiatis, ubi plures Sacerdotes quotidie celebrant, in Feriis, Rogationibus, et Vigiliis praedictis, quae habent Missas proprias, dicuntur duae Missae, una de Festo, alia de Feria, Rogationibus, et Vigilia, absque ulla utrorumque commemoratio. In Festis tamen maioribus primae Classis nihil fit de Vigilia occurrente, ut dictum est supra.

3.-Quando infra Hebdomadam dicuntur Missae votivae, post primam Orationem semper dicatur Oratio eius, de quo fit Officium, ut supra explicatum est in propria Rubrica.

4.-Quando fit commemoratio de Feria Quatuor Temp. pro Feriae commemoratio. dicitur prima Oratio, quae concordat cum Officio.

5.-In faciendis commemoratio. servetur ordo ut in Breviario. De Dominica, ante diem infra Octavam: de die infra Octavam, ante Ferias praedictas: de Feriis praedictis, ante festum Simplex: de festo simplici, ante Orationes quae secundo, vel tertio loco dicendae assignantur, et haec dicantur ante Orationes Votivas, in quibus Votivis serve-

tur deinde dignitas Orationum, ut de sancta Trinitate, de Spiritu Sancto, de Sacramento, de sancta Cruce ante Votivam de B. Maria, et de Angelis, et de S. Ioanne Baptista ante Apostolos, et similiter in aliis.

6.-Si faciendae sit commemoratio pro Defunctis, semper ponitur penultimo loco. In Missis autem Defunctorum nulla fit commemoratio pro vivis, etiamsi Oratio esset communis pro Vivis, et Defunctis.

7.-Quando dicuntur plures Orationes, prima tantum et ultima cum sua conclusione terminantur; et ante primam et secundam Orationem tantum dicitur Oremus, ante primam dicitur etiam, Dominus vobiscum.

8.-Cum verò dicuntur plures Orationes, et una Oratio eadem sit cum alia ibidem dicenda, Oratio huiusmodi, illa scilicet quae eadem est, non aliae, commutetur cum alia de Communi, vel Proprio, quae sit diversa. Idem servetur in Secretis, et Orationibus post Communionem.

VIII. DE INTROITU, KYRIE ELEISON, ET GLORIA IN EXCELSIS.

1.-Introitus semper eodem modo dicitur cum Gloria Patri, ut in Ordinario, praeterquam tempore Passionis, et in Missis Defunctorum, ut etiam ibi annotatum est.

2.-Kyrie eleison, dicitur novies post introitum alternatim cum ministro, id est, ter Kyrie eleison, ter Christe eleison, ter Kyrie eleison.

3.-Gloria in excelsis, dicitur quocumque in Matutino dictus est Hymnus, Te Deum, praeterquam in Missa Feriae quintae in Coena Domini, et Sabbati sancti, in quibus Gloria in excelsis, dicitur, quamvis in Officio non sit dictum, Te Deum.

4.-In Missis Votivis non dicitur, etiam tempore Paschali, vel infra Octavas, nisi in Missa B. Mariae in Sabbato, et Angelorum: et nisi Missa Votiva solemniter dicenda sit pro re gravi, vel pro publica Ecclesiae causa, dummodo non dicatur Missa cum paramentis violaceis. Neque dicitur in Missa Defunctorum.

IX. DE ORATIONIBUS.

1.-In festis Duplicibus dicitur una tantum Oratio, nisi facienda sit aliqua commemoratio, ut dictum est supra.

2.-In festis Semiduplicibus occurrentibus ab Octava Pentecostes usque ad Adventum, et à Purificatione usque ad Quadragesimam, dicitur secunda Oratio, A cunctis, tertia ad libitum.

3.-In festis Semiduplicibus occurrentibus ab Octava Epiphan. usque ad Purificat. dicitur secunda Oratio, Deus, qui salutis, tertia Ecclesiae, vel pro Papa, Deus omnium fidelium.

4.-In festis Semiduplicibus, à Feria IV Cinerum usque ad Dominicam Passionis, secunda Oratio de Feria, tertia, A cunctis.

5.-In Semidupl. à Dominica Passionis usque ad Dominicam Palmarum, secunda Oratio de Feria, tertia Ecclesiae, vel pro Papa.

6.-In festis Semiduplicibus ab Octava Paschae usque ad Ascensionem, secunda Oratio de sancta Maria, Concede nos, tertia Ecclesiae, vel pro Papa.

7.-In festis Semiduplicibus infra Octavas occurrentibus, secunda Oratio dicitur de Octava, tertia, quae secundo loco infra Octavam ponitur.

8.-Infra Octavas Paschae, et Pentecostes in Missa de Octava dicuntur duae tantum Orationes, una de die, alia Ecclesiae, vel pro Papa.

9.-Infra alias Octavas, et in Vigiliis, quae ieiunantur (excepta Vigilia Nativitatis Domini, et Pentecostes), dicuntur tres Orationes, una de die, secunda de S. Maria, tertia Ecclesiae, vel pro Papa. Sed infra Octavas S. Mariae, et in Vigilia, et infra Octavam Omnium Sanctorum, secunda Oratio dicitur de Spiritu Sancto, Deus, qui corda, tertia Ecclesiae, vel pro Papa.

10.-In Dominicis infra Octavas occurrentibus dicuntur duae Orationes, una de Dominica, secunda de Octava: et in die Oct. dicitur una tantum Oratio, nisi facienda sit aliqua commem.

11.-In Dominicis Orationes dicuntur tres, ut in Ordinario assignantur, quibusdam exceptis, ut suis etiam locis notatur.

12.-In festis Simplicibus, et Feriis per annum, nisi aliter in propriis locis notetur, dicuntur tres, ut in Semiduplicibus, aut quinque: possunt etiam dici septem ad libitum.

13.-In Feriis Quat. Temp. et ubi plures leguntur Lectiones, huiusmodi plures Orationes dicuntur post ultimam Orationem ante Epistolam, ut suis locis in proprio Missarum de Tempore.

14.-In Missis votivis, quando solemniter dicuntur pro re gravi, vel pro publica Ecclesiae causa, dicitur una tantum Oratio: sed in Missa pro gratiarum actione additur alia Oratio, ut in proprio loco notatur. In aliis autem dicuntur plures, ut in festis Simplicibus.

15.-In votivis B. Mariae secunda Oratio dicitur de Officio illius diei, et tertia de Spiritu Sancto: sed in Sabbato quando de ea factum est Officium, secunda Oratio erit de Spiritu Sancto, tertia Ecclesiae, vel pro Papa. In votivis de Apostolis, quando ponitur Oratio, A cunctis, eius loco dicitur Oratio de sancta Maria, Concede nos.

16.-Si cum plures dicuntur Orationes, occurrat feri commemorationem alicuius Sancti, ea ponitur secundo loco, et tertia Oratio dicitur, quae aliàs secundo loco dicenda erat.

17.-In conclusione Orationum hic modus servatur. Si Oratio dirigatur ad Patrem, concluditur, Per Dominum nostrum, etc. Si ad Filium, Qui vivis et regnas cum Deo Patre. Si in principio Orationis fiat mentio Filii, concluditur, Per eundem Dominum nostrum. Si in fine Orationis eius fiat mentio, Qui tecum vivit. Si facta sit mentio Spiritus Sancti, in conclusione dicitur, in unitate eiusdem Spiritus Sancti, etc. Alia quoque in dicendis Orationibus servantur, quae superiùs in Rubrica de Commemorationibus dicta sunt.

X. DE EPISTOLA, GRADUALI, ALLELUIA, ET TRACTU,
AC DE EVANGELIO.

1.-Post ultimam Orationem dicitur Epistola, quâ finitâ, à Ministris respondetur, Deo gratias. Et similiter quando leguntur plures Lectiones, post singulas dicitur, Deo gratias, praeterquam in fine quintae Lectionis Danielis in Sabbatis Quatuor Temporum, et in fine Lectionum Feriae sextae in Parasceve, et Sabbati sancti.

2.-Post Epistolam dicitur Graduale, quod semper dicitur praeterquam Tempore Paschali, cuius loco tunc dicitur duo versus, ut habetur in Rubrica in Sabbato in Albis.

3.-Post Graduale, dicuntur duo Alleluia, deinde versus, et post versum unum Alleluia, Tempore Paschali, quando non dicitur Graduale, dicitur aliud Alleluia, post secundum versum: et quando dicitur Sequentia, non dicitur post ultimum versum, sed post Sequentiam.

4.-A Septuagesima usque ad Sabbatum sanctum non dicitur Alleluia, neque dicitur in Missis de Feria in Adventu, Quatuor Temporibus, et Vigiliis quae ieiunantur, exceptis Vigiliâ Nativitatis Domini, si venerit in Dominica, et Vigilia Paschae, et Pentecostes. Nec dicitur in Festo SS. Innocentium, nisi venerit in Dominica.

5.-A Septuagesima usque ad Pascha, eius loco dicitur Tractus, qui Tractus praedicto tempore in aliquibus Ferris non dicitur, ut suis locis ponitur: nec dicitur in Ferris à Septuagesima usque ad Quadragesimam, quando repetitur Missa Dominicae.

6.-Dicto Graduali, seu Alleluia, seu Tractu, dicitur Evangelium. Et in principio Evangelii dicitur, Dominus vobiscum. r̄. Et cum spiritu tuo. Deinde, Sequentia sancti Evangelii secundum N. r̄. Gloria tibi Domine. In fine Evangelii à Ministro respondetur, Laus tibi Christe, quod etiam dicitur in fine illius partis passionis, quae legitur in tono Evangelii, praeterquam in Parasceve. Postea si dicendum est, dicitur Credo.

XI. DE SYMBOLO.

Symbolum dicitur post Evangelium in omnibus Dominicis per annum, etiamsi in illis fiat de Festo, in quo alias non diceretur, vel Dominica vacet. In tribus Missis de Nativitate Domini, et deinceps usque ad Oct. B. Ioannis Apostoli inclusivè. In Epiph. et per Oct. Feria v in Coena Domini. In Paschate Resurrectionis, et per Oct. In Ascensione Domini, et per Octavam. In Pentecoste, et per Octavam. In festo Corporis Christi, et per Octavam. In omnibus Festis B. Mariae, et per Octavam. In festis duodecim Apostolorum et Evangelistarum et per Oct. in utraque Cathedra S. Petri, et in festo S. Petri ad Vincula, in festis Conversionis et Commemorationis S. Pauli Apostoli. In festo S. Ioannis ante Portam Latinam. In festo S. Barnabae Apostoli. In festis Inventionis, et Exaltationis S. Crucis. In Transfiguratione Domini. In festis Angelorum. In festo S. Mariae Magdalenae. In festis Quatuor Doctorum, videlicet, Gregorii, Ambrosii, Augustini, et Hieronymi: addito festo S. Thomae de Aquino, et S. Bonaventurae. Item in festis Doctorum Athanasii, Basilii, Gregorii Nazianzeni, et Ioannis Chrysostomi. In die Oct. S. Ioannis Baptistae, et S. Laurentii. In festo Omnium Sanctorum, et per Oct. in Dedicationibus S. Salvatoris, et SS. Apostolorum Petri et Pauli. In Anniversario Dedicationis propriae Ecclesiae, et per Oct. in die Consecrationis Ecclesiae, vel Altaris. In festis SS. quibus dedicata est Ecclesia, et ubi habetur Corpus, vel insignis Reliquia Sancti, de quo agitur. In die Creationis, et Coronationis Summi Pontificis, et in Anniversario eiusdem diei. In die, et Anniversario electionis, et consecrationis Episcopi. Item in omnibus Festis, quae in Dominicis, et infra Octavas celebrantur: in quibus ratione Dominicae, et Octavae dici debet. Item in festo Patroni alicuius loci, vel Tituli Ecclesiae (non autem alicuius Capellae vel Altaris) et in Festis principalibus Ordinum, et per eorum Octavas, in Ecclesiis tantum illius Ordinis. Item dicitur Credo, in Missis votivis, quae solemniter pro re gravi,

vel pro publica Ecclesiae causa celebrantur, etiam si dicantur in Paramentis violaceis in Dominica.

XII. DE OFFERTORIO, SECRETIS, PRAEFATIONIBUS, ET CANONE.

1.-*Post Symbolum, vel si non sit dicendum, post Evangelium dicitur, Dominus vobiscum, Oremus, deinde Offertorium, postea fit oblatio cum Orationibus, ut in ordine Missae. Quae oblatione facta, dicuntur Orationes secretae, secundum numerum Orationum, quae clara voce in principio dictae sunt: sed ante primam Orationem, non dicitur Dominus vobiscum, nec aliquid aliud, sed dicto, Suscipiat Dominus sacrificium, absolute dicuntur, neque etiam ante secundam Orationem dicitur, Oremus. Terminatur autem prima, et ultima Oratio, ut dictum est supra in Rubrica de Orationibus: et secreto dicuntur usque ad illa verba in conclusione, Per omnia saecula saeculorum, quae clara voce proferuntur, et incipitur Praefatio.*

2.-*Praefationes autem dicuntur, ut in ordine Missae annotatum est: et quae in Quadragesima, tempore Passionis, et Paschali et infra Octavas propriae assignantur, dicuntur etiam in Dominicis et Festis, quae illis temporibus celebrantur; nisi illa Festa propriam Praefationem habeant.*

3.-*Si infra Octavam alicuius festi, quod habet Praefationem propriam, occurrat Festum ex maioribus non habens propriam Praefationem, dicitur Praefatio de Octava, quamvis de ea nulla fiat commemoratio in Missa.*

4.-*In Missis votivis dicitur etiam Praefatio propria, si propriam habeant: si vero non habuerint, dicitur Praefatio de Tempore, vel Oct. infra quam contigerit huiusmodi Missas celebrari: alioquin Praefatio communis. Et quando aliqua Missa votiva pro causa publica solemniter celebratur, dicitur in cantu solemniter, ut in Duplicibus. In Missis Defunctorum quocumque tempore, semper dicitur Praefatio communis.*

5.-*Post Praefationem incipitur Canon Missae, secreto:*

in quo servantur omnia ut in Ordine Missae. Ubi vero infra actionem, Communicantes, et Hanc igitur, vel alia variari contingit, suo loco in propriis Missis adnotatur.

XIII. DE COMMUNIONE, ORATIONIBUS POST COMMUNIONEM, ITE MISSA EST, VEL BENEDICAMUS DOMINO, DE BENEDICTIOE, ET EVANGELIO S. IOANNIS.

1.-*Expleto Canone, et aliis omnibus usque ad Communionem, ea peracta, dicitur Communio, et Orationes post Communionem, eodem modo et ordine, ut in principio Missae: et repetito, Dominus vobiscum, dicitur, Ite missa est, vel Benedicamus Domino, pro temporis ratione: Ite missa est, dicitur quodcumque dictum est, Gloria in excelsis. Cum non dicitur, eius loco dicitur, Benedicamus Domino. R. Deo gratias. In Missis Defunctorum dicitur, Requiescant in pace. R. Amen.*

2.-*Dicto Placeat, datur Benedictio, quae a Celebrante semper datur in Missa, praeterquam in Missis Defunctorum. Deinde legitur Evangelium sancti Ioannis, In principio, praemisso Dominus vobiscum, et Initium, ut moris est: quod Evangelium numquam praetermittitur in Missa, nisi quando fit de festo in aliqua Dominica, vel Feria, quae habet Evangelium proprium quod legitur eius loco. Excipitur Dominica IV Adventus, cuius Evangelium non legitur in fine Missae, quando in ea occurrit Vigilia Nativit. Domini, quia nec in Officio lectum est. In tertia Missa de die Nativ. Domini legitur in fine Evangelium de Epiphania, cum natus esset Iesus. Et in Dominica Palmarum in Missis privatis legitur Evangelium quod ponitur in benedictione Palmarum, quod etiam lectum est in Officio. In Vigilis, quae occurrunt in Quadragesima, vel Quatuor Temporibus, non legitur Evangelium Vigiliae in fine Missae. Et similiter in Missis Votivis numquam legitur in fine aliud Evangelium, nisi S. Ioannis.*

XIV. DE ORDINANDA MISSA EX SUPRADICTIS RUBRICIS.

Supradictis Rubricis cognitis, si quis velit ordinare

Missam diei, recurrat ad Ordinarium Missarum de Tempore, vel de Sanctis, secundum qualitatem Officii. Si proprium non habeat, recurrat ad Commune Sanctorum. Si de Feria agendum sit, et propria Missa non fuerit de Feria, dicatur Missa praecedentis Dominicae, omissis Gloria in excelsis et Symbolo, praeterquam Temp. Pasch. in quo semper dicitur Gloria in excelsis, ut supra, excepta Missa Rogationum: et in Adventu praetermittitur Alleluia post Graduale, cum suo Versu. Si dicenda sit Missa Votiva, requiratur post Commune Sanctorum suo loco. Si plures Orationes dicendae sint, requirantur post Missas Votivas, suo loco de singulis rebus singulae. Si pro Defunctis dicenda sit Missa, habetur post Missas Votivas, cum Collectis diversis circa finem Missalis. Ordo totius Missae, cum Praefationibus, Canone, et aliis dicendis, habetur suo loco cum Proprio Missarum de Tempore.

XV. DE HORA CELEBRANDI MISSAM.

1.-Missam privata saltem post Matutinum, et Laudes quacumque hora ab Aurora usque ad Meridiem dici potest.

2.-Missam autem Conventualis, et solemnem sequenti ordine dici debet. In festis Duplicibus, et Semiduplicibus, in Dominicis, et infra Oct. dicta in Choro Hora Tertia. In festis Simplicibus, et in Feriis per annum dicta Sexta. In Adventu, Quadragesima, Quatuor Temporibus etiam infra Octavam Pentecostes, et Vigiliis, quae ieiunantur, quamvis sint dies solemnes, Missa de tempore debet cantari post Nonam.

3.-Missam autem Defunctorum dici debet post Primam diei, ubi verò dicuntur eorum Vigiliae manè post Matutinum diei, dictis huiusmodi Vigiliis cum Laudibus, immediate dici potest Missa pro Defunctis. Sed in die Commemorationis omnium fidelium Defunctorum Missa Conventualis dicitur post Nonam, quia eo die est principalis. In die autem Depositionis Defuncti, vel Tertio, Septimo, Trigesimo, aut Anniversario solemnem, in quo fit concursus populi, poterit similiter dici ultimo loco post Nonam.

4.-Excipiuntur ab hoc ordine dicendi Missam Conventualem, Missae in Nativitate Domini, quarum prima di-

citur post mediam noctem, finito Te Deum laudamus in Matutino; secunda in Aurora, dictis Laudibus, et Prima; tertia verò in die post Tertiam, vel ubi aliter ex dispensatione Apostolica disponatur.

5.-Missae Votivae, quia non correspondent Officio, si solemniter celebrentur pro re gravi, vel publica Ecclesiae causa cum populi frequentia, dicantur post Nonam.

XVI. DE HIS QUAE CLARA VOCE AUT SECRETO DICENDA SUNT IN MISSA.

1.-In Missa privata clara voce dicitur Antiphona, et Psalmus ad Introitum, Confessio, et quae sequuntur, excepta Oratione, Aufer a nobis, et Oramus te Domine per merita Sanctorum tuorum, etc. Item, Introitus, Kyrie eleison, Gloria in excelsis, Dominus vobiscum, Oremus, Flectamus genua, Levate, Oratio, vel Orationes, Prophetiae, Epistola, Graduale, Versus, Tractus, Sequentiam, Evangelium, Credo, Offertorium, Orate fratres, solùm haec duo verba, Praefatio, Nobis quoque peccatoribus, solùm haec tria verba. Item, Per omnia saecula saeculorum, cum Pax Domini, Agnus Dei, Domine non sum dignus, haec quatuor verba tantum, Communio, Oratio, vel Orationes post Communionem, Humiliate capita vestra Deo, Ite missa est, vel Benedicamus Domino, vel Requiescant in pace, Benedictio, et Evangelium in principio, vel aliud Evangelium. Alia omnia dicuntur secreto.

2.-Sacerdos autem maxime curare debet, ut ea quae clara voce dicenda sunt, distinctè et appositè proferat, non admodum festinanter, ut advertere possit quae legit; nec nimis morosè, ne audientes taedio afficiat: neque etiam voce nimis elatè, ne perturbet alios, qui fortasse in eadem Ecclesia tunc temporis celebrant, neque tam submissè ut à circumstantibus audiri non possit, sed mediocri, et sit accommodata, ut quae leguntur, intelligant. Quae verò secreto dicenda sunt, ita pronuntiet, ut et ipsemet se audiat, et à circumstantibus non audiat.

3.-*In Missa solemnī quando dici debent à Celebrante, Gloria in excelsis, et Credo, intonantur, et cantantur Dominus vobiscum, et Orationes ante Epistolam, Dominus vobiscum, Oremus, ante Orationes et ante Offertorium, Praefatio, Per omnia saecula saeculorum, cum Pater noster, Per omnia saecula saeculorum, cum Pax Domini, et Orationes post Communionem. Alia quae in Missa privata dicuntur clara voce, et in Missa solemnī à Celebrante dicuntur submissa voce.*

XVII. DE ORDINE GENUFLECTENDI, SEDENDI, ET STAN-
DI IN MISSA PRIVATA, ET SOLEMNI.

1.-*In Missa privata Sacerdos genuflectit, quando legit Evangelium sancti Iohannis, In principio, ad illa verba, Et Verbum caro factum est, et in Evangelio Epiphaniae, Cum natus esset Iesus, ad illa verba, Et procidentes adoraverunt eum. Item in Evangelio Feriae IV post Dominicam quartam Quadragesimae, ad illa verba in fine, Et procidens adoravit eum. Item genuflectit Dominica Palmarum, et in Missis de Cruce ad illa verba in Epistola, In nomine Iesu omne genu flectatur, etc., et quando legitur Passio, ad illa verba, expiravit, vel emisit spiritum, ut suis locis notatur. Item genuflectit, cum dicit, Flectamus genua. Item quando in Quadragesima dicit in Tractu, γ . Adiuvā nos, Deus, etc., et in omnibus Missis de Spiritu Sancto, cum dicit γ . Veni Sancte Spiritus, reple, etc. Item quando Sacramentum in Altari discoopertum apparet, genuflectit quoties ante illud transit in medio Altaris, et quaecumque in ordine Missae, et in ritu servando in celebratione Missae notatur, quod debeat genuflectere.*

2.-*Circumstantes autem in Missis privatis semper genua flectunt, etiam tempore Paschali, praeterquam dum legitur Evangelium.*

3.-*In Missa solemnī Celebrans genuflectit ad omnia supradicta, praeterquam ad Flectamus genua, et tunc ipse solus stat, Diaconus verò, et Subdiaconus, et omnes alii genuflectunt. Ad Versum verò, Adiuvā nos, Deus, et ad*

Versum, Veni Sancte Spiritus, etc., genuflectit usque ad finem. Item genuflectit in die Annuntiationis beatae Mariae, et in tribus Missis Nativitatis Domini, quando cantatur in Choro, Et incarnatus est, etc. Aliis diebus si sedeat cum cantantur ea verba, non genuflectit, sed caput tantum profundè inclinat apertum: si non sedet, genuflectit.

4.-*Ministri semper genuflectunt cum Celebrante, praeterquam Subdiaconus tenens librum ad Evangelium, et Acolythi tenentes candelabra, qui tunc non genuflectunt. Et cum Diaconus cantat illa verba ad quae est genuflectendum, ipse versus librum, Celebrans, et omnes alii versus Altare genuflectunt.*

5.-*In Choro genuflectitur ab iis, qui non sunt Praelati, ad Confessionem cum suo Psalmo. In Missis autem Feriarum Adventus, Quadragesimae, Quat. Temp. et Vigiliarum, quae ieiunantur, ac in Missis Defunctorum, genuflectunt omnes etiam ad Orationes, et dicto per Celebrantem, Sanctus, usque ad Pax Domini, et ad Orationes post Communionem, et Super populum, excepta Vigilia Paschae, et Pentecostes, ac Nativit. Domini, et Quatuor Temporibus Pentecostes. Et similiter ab omnibus genuflectitur, quando elevatur Sacramentum.*

6.-*In Missa item solemnī Celebrans medius inter Diaconum, et Subdiac. sedere potest à cornu Epistolae iuxta Altare cum cantatur Kyrie eleison, Gloria in excelsis, et Credo, alio tempore stat ad Altare, vel genuflectit, ut supra.*

7.-*In Choro non sedent, qui actu cantant; reliqui autem possunt sedere quando Celebrans sedet, et praeterquam cantatur Epistola, et Prophetiae, Graduale, Tractus, vel Alleluia, cum Versu ac Sequentia et ab Offertorio, usque ad incensationem Chori, et si non incensantur usque ad Praefationem, et ad Antiphonam, et dicitur Communio, ad alia, stant, vel genuflectunt, ut supra.*

XVIII. DE COLORIBUS PARAMENTORUM.

1.-*Paramenta Altaris, Celebrantis, et Ministrorum debent esse coloris convenientis Officio, et Missae diei, se-*

cundum usum Romanae Ecclesiae : quae quinque coloribus uti consuevit, Albo, Rubeo, Viridi, Violaceo, et Nigro.

2.-Albo colore utitur à Vesperis Vigiliae Nativitatis Domini, usque ad Oct. Epiph. inclusivè, exceptis Festis Martyrum, quae infra eam veniunt. In festo SS. Nominis Iesu. Feria v in Coena Domini, et Sabbato sancto in Officio Missae, et ab illo die usque ad Sabbatum in Vigilia Pentec. ad Nonam, in Offic. de Tempore, praeterquam in Missa Litaniarum, et Rogationum. In festo SS. Trinitatis. In festo Corporis Christi. In festo Transfigurationis Domini. In festis B. M. Virginis, praeterquam in benedictione Candelarum, et Processione, quae fit in festo Purificationis eiusdem. In festis Angelorum. In Nativitate S. Ioannis Baptistae. In principali festo S. Ioannis Evangelistae, quod celebratur infra Oct. Nativit. Domini. In utraque Cathedra S. Petri Romae. In festo S. Petri ad Vincula. In Conversione S. Pauli. In festo Omnium Sanctorum. In festis Confessorum Pontificum, et non Pontificum, et Doctorum. In festis SS. Virginum non Martyrum, et nec Virginum, nec Martyrum. In Dedicatione, et Consecratione Ecclesiae, vel Altaris, ac in Consecratione Summi Pontificis, et in Anniversario Creationis, et Coronationis eiusdem, et Electionis, et Consecrationis Episcopi. Item per Octavas praedictorum Festorum, quae Octavas habent, quando dicitur Missa de Octava, et in Dominicis infra eas occurrentibus, quando in eis fit Offic. de Dominica, praeterquam in illis Dominicis, quibus tributus est color Violaceus. In Missis Votis supradictorum Festorum, quocumque tempore dicantur; et in Missa pro Sponso, et Sponsa.

3.-Rubeo colore utitur à Vigilia Pentec. in Missa usque ad Sabbatum sequens finita Nona in Missa. In festis S. Crucis. In Decollatione S. Ioannis Baptistae, et in natali Apostolorum Petri et Pauli, et in festis aliorum Apostolorum (exceptis festo principali S. Ioannis Evang. post Nativitatem, et festis Conversionis S. Pauli, et Cathedrae S. Petri, et eius Vinculorum). In festo S. Ioannis ante portam Latinam. In Commemoratione S. Pauli Apostoli. In festis

Martyrum, excepto festo SS. Innocentium, quando non venerit in Dominica; si autem in Dominica venerit, utitur Rubeo: in eius verò de Octava semper utitur Rubeo, quocumque die occurrat. In festis SS. Virginum Martyrum, et Martyrum non Virginum. Item per Octavas praedictorum Festorum, quae Octavas habent, quando fit de Octava, et in Dominicis infra eas Octavas occurrentibus, eodem modo, ut dictum est suprà de colore Albo. Item in Missis votivis supradictorum Festorum, et in Missa pro eligendo Summo Pontifice.

4.-Viridi colore utitur ab Octava Epiphaniae usque ad Septuagesimam, et ab Octava Pentecostes usque ad Adventum exclusivè, in Officio de Tempore, excepta Dominica Trinitatis, ut suprà, ac exceptis Dominicis infra Octavas occurrentibus, in quibus color Octavarum servatur: exceptis etiam Vigiliis, et Quatuor Temporibus, ut infrà.

5.-Violaceo colore utitur à prima Dominica Adventus in primis Vesperis usque ad Missam Vigiliae Nativitatis Domini inclusivè: et à Septuagesima usque ad Sabbatum sanctum ante Missam inclusivè, in Officio de Tempore, excepta Feria v in Coena Domini, in qua utitur Albo: et Feria vi in Parasceve, in qua utitur Nigro, ut infrà, et benedictione Cerei in Sabbato sancto, in qua Diaconus illius Praefationem dicens, solus utitur Albo: ed autem finita, Violaceo ut priùs. Item in Vigilia Pentecostes ante Missam à prima Prophetia usque ad benedictionem Fontis inclusivè. In Quatuor Temporibus, et Vigiliis, quae ieiunantur, exceptis Vigiliis, et Quatuor Temporibus Pentecostes. In Missa Litaniarum, in die S. Marci Evangelistae, et Rogationum, et in Processionibus, quae his diebus fiunt. In festo SS. Innocentium, quando non venerit in Dominica. In benedictione Candelarum in die Purificationis beatae Mariae, et in benedictione Cinerum ac Palmarum, et in ipsa Dominica in Palmis, et in eorundem, ac generaliter in omnibus Processionibus: exceptis Processionibus SS. Sacramenti, et quae fiunt in diebus solemnibus, vel pro gratiarum actione. In Missis de Passione Domini, Pro quacumque necessitate, Pro

peccatis, Pro infirmis, et Ad postulandam gratiam bene moriendi, Ad tollendum schisma, Contra Paganos, Tempore belli, Pro pace, Pro vitanda mortalitate, Pro iter agentibus, et Pro infirmis.

6.-Nigro colore utitur Feria VI in Parasceve, et in omnibus Officiis, et Missis Defunctorum.

XIX. DE QUALITATE PARAMENTORUM.

1.-In Officio Missae Celebrans semper utitur Planetâ super Albam.

2.-Si autem sit Episcopus, et solemniter celebret, super Dalmaticam, et Tunicellam.

3.-Pluviali utitur in Processionibus, et Benedictionibus, quae fiunt in Altari. Item in Officio Laudum, et Vesperarum, quando solemniter dicuntur. Eodem utitur Assistens Celebranti in Missa Pontificali. Item quando Celebrans post Missam Defunctorum facit in fine Absolutionem.

4.-Cum Celebrans utitur Pluviali, semper deponit Manipulum, et ubi Pluviale haberi non potest, in benedictionibus quae fiunt in Altari, Celebrans stat sine Planetâ cum Alba, et Stola.

5.-Dalmaticâ, et Tunicellâ utuntur Diaconus, et Subdiaconus in Missa solemnî, et Processionibus, et benedictionibus, quando Sacerdoti ministrant.

6.-In diebus verò ieiuniorum (praeterquam in Vigiliis Sanctorum) et in Dominicis, et Feriis Adventûs et Quadragesimae ac in Vigilia Pentecostes ante Missam (exceptis Dominicâ Gaudete, etiamsi eius Missa infra Hebdom. repetatur, et Dominicâ Laetare, et Vigiliâ Nativ. Domini, Sabbato sancto in benedictione Cerei, et in Missa, ac in Quat. Temporibus Pentec.), item in benedictione Candelarum et Processione in die Purificationis B. M., et in benedictione Cinerum, ac benedictione Palmarum, et Processione: in Cathedralibus, et praecipuis Ecclesiis utuntur Planetis plicatis ante pectus: quam Planetam Diaconus dimittit cum lecturus est Evangel., eaque tunc super sinistrum humerum super Stolam complicatur: aut ponitur aliud genus Stolae latioris in modum Planetae pli-

catae; et factâ Communione resumit Planetam, ut prius. Similiter Subdiaconus dimittit eam cum lecturus est Epistolam, quam legit in Alba, et eâ finita, osculatque Celebrantis manû, Planetam resumit, ut prius.

7.-In minoribus autem Ecclesiis, praedictis diebus ieiuniorum Albâ tantum amicti ministrant: Subdiaconus cum Manipulo, Diaconus etiam cum Stola ab humero sinistro pendente sub dextrum.

XX. DE PRAEPARATIONE ALTARIS, ET ORNAMENTORUM EIUS.

Altare, in quo sacrosanctum Missae sacrificium celebrandum est, debet esse lapideum, et ab Episcopo, sive Abbate facultatem à Sede Apostolica habente, consecrari; vel saltem ara lapidea, similiter ab Episcopo, vel Abbate, ut supra consecrata, in eo inserta, quae tam ampla sit, ut Hostiam, et maiorem partem Calicis capiat. Hoc altare operiatur tribus mappis, seu tobaleis mundis, ab Episcopo, vel alio habente potestatem, benedictis, superiori saltem oblongâ, quae usque ad terram pertingat, duabus aliis brevioribus, vel unâ duplicatâ. Pallio quoque ornatur coloris, quoad fieri potest, diei festo, vel Officio convenientis. Super Altare collocetur Crux in medio, et Candelabra saltem duo cum candelis accensis hinc, et inde in utroque eius latere. Ad Crucis pedem ponatur tabella Secretarum appellata. In cornu Epistolae cussinus supponendus Missali, et ab eadem parte Epistolae paretur cereus, ad elevationem Sacramenti accendendus, parva campanula, ampullae vitreae vini et aquae, cum pelvicula, et manutergio mundo in fenestella, seu in parva mensa ad haec praeparata. Super Altare nihil omnino ponatur, quod ad Missae sacrificium, vel ipsius Altaris ornatum non pertineat.